

Toelichting op invulling ecologische gegevens van toegevoegde habitattypen.

Inleiding

In de database met Natura 2000-gebieden van Nederland van 2022 zijn bij 3 gebieden in totaal 5 habitattypen toegevoegd. De aanleiding voor het toevoegen is dat geconstateerd is dat deze habitattypen in betekenende mate aanwezig waren ten tijde van de aanmelding van het gebied. Het betreft dus een correctie op de aanmelding van die gebieden. De toevoeging volgt op de publicatie van het [definitieve wijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden vanwege aanwezige waarden](#) op 25 november 2022. De toevoegingen en verwijderingen van habitattypen die al in het ontwerpwijzigingsbesluit stonden, zijn ten tijde van de publicatie van het ontwerpwijzigingsbesluit (2017) overgenomen in het SDF. Het betreft nu alleen vijf habitattypen die nog niet in het ontwerp-wijzigingsbesluit opgenomen waren en zijn toegevoegd tijdens de verwerking van de zienswijzen op het ontwerp-wijzigingsbesluit¹.

Het betreft de volgende habitattypen:

nr	gebiedsnaam	habitattype	naam
30	Dwingelderveld	H3110	Zeer zwakgebufferde vennen
30	Dwingelderveld	H91D0*	Hoogveenbossen
142	Sint Jansberg	H9160	Eiken-haagbeukenbossen
149	Meinweg	H3130	Zwakgebufferde vennen
149	Meinweg	H6410	Blauwgraslanden

Voor deze habitattypen zijn in het SDF ecologische gegevens ingevuld ten behoeve van de beoordeling van het belang van het gebied voor de betreffende habitattypen. Deze notitie geeft aan hoe tot die oordelen is gekomen. De invulling van de ecologische gegevens is uitgevoerd aan de hand van dezelfde methode die gebruikt is voor de eerdere invullingen van het SDF. Deze methode is gepubliceerd als:

Janssen, J.A.M.; Weeda, E.J.; Schippers, P.; Bijlsma, R.J.; Schaminee, J.H.J.; Arts, G.H.P.; Deerenberg, C.M.; Bos, O.G.; Jak, R.G., 2014. Habitattypen in Natura 2000-gebieden : beoordeling van oppervlakte, representativiteit en behoudsstatus in de Standard Data Forms (SDFs)
<https://edepot.wur.nl/314180>.

In onderstaande tekst is de opzet van dit rapport gevolgd en is dus per habitattype (en niet per gebied) aangegeven hoe tot de beoordeling van het belang van het gebied is gekomen. Gebruikte bronnen hierbij zijn de habitatkaarten, vegetatierapporten, waarneming.nl., AERIUS en informatie van de betreffende provincies.

In de [bijlage](#) staat de samenvatting voor alle vijf de habitattypen per gebied.

---

¹ Bij het definitief worden van het wijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden vanwege aanwezige waarden zijn ook 2 habitattypen verwijderd ten opzichte van het ontwerpbesluit. Deze verwijderingen zijn toegelicht in de notitie "justification of deletion of 2 habitat types", aanwezig in de map van indiening van het SDF.

H3110 Zeer zwakgebufferde vennen

(pag. 80-81 van Janssen et al. 2014)

Representativiteit

A. Flora

1 pnt = uiterst zeldzame soorten aanwezig (*Isoetes lacustris*, *Isoetes echinospora*)

1 pnt = *Lobelia dortmanna* in meerdere vennen aanwezig

B. Vegetatie

1 pnt = kenmerkende fyto benthos (kiezelwieren) aanwezig (volgens KRW-maatlat). Dit betreft de kieselwieren *Eunotia naegelii*, *E. incisa*, *Tabellaria flocculosa*, *T. binalis*, *Navicula parasubtilissima*

C. Fauna

Niet gebruikt; geen typische soorten E/K

Score

A = 3,2 pnt, B = 1 pnt, C = 0 pnt

30   Dwingelderveld   0 + 0 + 0   C

Toelichting

Het habitatype is in slechts één ven aanwezig en daar zijn geen biesvarens aanwezig.

Behoudsstatus

(criteria moeten gelden voor tenminste 75% van de oppervlakte van het type)

I Structuur

A = 4,3 pnt, B = 2 pnt, C = 1,0 pnt

A. *Structuurbepalende soorten*: niet gebruikt (isoëtiden zijn per definitie dominant)

B. Inwendige structuur

1 pnt = bedekking veenmossen < 10 % binnen het type

C. Landschappelijke setting

1 pnt = netwerk van meerdere vennen aanwezig

1 pnt = vegetatiegradiënt in type aanwezig van diepe delen naar droogvallende delen

1 pnt = omringend terrein (vrijwel) boomvrij, zonder aanzet tot struweel- of bosvorming

D. *Fauna*: niet gebruikt

II Functie

a = 5,4 pnt, b = 3,2 pnt, c = 1,0 pnt

A. Water

1 pnt = waterkwaliteit binnen optimale traject volgens profiel, wat betreft voedselrijkdom en zuurgraad

B. Lucht

1 pnt = N-norm niet overschreden; KDW = 429 mol N/ha/jr

C. Bodem

1 pnt = langjarig minerale bodem aanwezig (geen ophoping van organisch materiaal)

D. Processen

1 pnt = hydrologie functioneert op natuurlijke wijze (geen kunstmatige invloed van kwel of infiltratie)

E. Connectiviteit/Oppervlakte

1 pnt = meerdere vennen van het type geclusterd in het gebied aanwezig (binnen een km van elkaar)
EN/OF oppervlakte van één ven met het type groter > 5 ha

F. Rust/Voedsel

Niet gehanteerd

Score

30   Dwingelderveld   1+0+0+1 b   1+0+1+1+0 b   B

Toelichting

De bedekking van veenmossen is minder dan 10% (I.B), er is slechts één ven met het habitattypen (I.C en II.E) en daar is geen uitgebreide vegetatiegradiënt aanwezig, wel is het omringende terrein boomvrij (I.B). Voedselrijkdom en zuurgraad van het water zijn optimaal (II.A), de KDW wordt overschreden (II.B), er is een langjarige minerale bodem aanwezig (II.C) en de hydrologie functioneert op natuurlijke wijze (II.D).

H3130 Zwakgebufferde vennen

(pag. 82-85 van Janssen et al. 2014)

Representativiteit

A. Flora

1 pnt = zeer zeldzame venplanten (*Baldellia ranunculoides subsp. repens*, *Deschampsia setacea*, *Ranunculus ololeucos*, *Sparganium natans* of Annex II-soort *Luronium natans* aanwezig)

1 pnt = tenminste vier overige K-soorten aanwezig (*Hypericum elodes*, *Sparganium natans*, *Littorella uniflora*, *Potamogeton gramineus*, *Pilularia globulifera*, *Eleogiton fluitans*, *Potamogeton polygonifolius*, *Elatine hexandra*) EN/OF
minimaal drie kenmerkende, zelfstandig kwalificerende plantengemeenschappen aanwezig (*Eleocharitetum multicaulis*, *Scirpetum fluitantis*, *Littorello-Eleocharitetum acicularis*, *Samolo-Littorelletum*, *Pilularietum globuliferae*, *Echinodoro-Potamogeton graminei*, *Sparganietum minimi*, RG *Littorella uniflora*-[*Littorelletea*])

B. Vegetatie

1 pnt = gemengd of gezoned voorkomend met kranswierbegroeiingen (*Nitelletum translucens* of RG *Chara globularis*) of zeer zwak gebufferde venvegetatie (H3110)

1 pnt = aanwezigheid Nanocyperion-gemeenschap (o.a. *Cicendietum filiformis*) of *Eleocharito acicularis*-*Limoselletum*)

C. Fauna

1 pnt = aanwezigheid populatie van tenminste één van de typische soorten libellen (Bruine winterjuffer, Kempense heidelibel, Oostelijke witsnuitlibel, Sierlijke witsnuitlibel, Speerwaterjuffer) en/of Annex II-soort Gevlekte witsnuitlibel

1 pnt = aanwezigheid typische haft (*Leptophlebia vespertina*) of kokerjuffer (*Agrypnia obsoleta*)

Score

A = 6,5 pnt, B = 4,3,2 pnt, C = 1,0 pnt

149   Meinweg   0+1+0+0+1+0?   B

Toelichting

Er zijn geen zeer zeldzame venplanten uit de lijst aanwezig (A), wel vier kenmerkende typische soorten: *H. elodes*, *L. uniflora*, *P. globulifera*, *P. polygonifolius* (A) en een populatie van de bruine winterjuffer (C). Aanwezigheid van haften is niet bekend, maar het al dan niet aanwezig zijn heeft geen effect op de score. Er zijn geen overgangen naar H3140 of H3110 en ook geen *Nanocyperion* (B).

Behoudsstatus

(criteria moeten gelden voor tenminste 75% van de oppervlakte van het type)

I Structuur

a = 3 pnt, b = 2 pnt, c = 1,0 pnt

A. *Structuurbepalende soorten: niet gebruikt*

B. *Inwendige structuur*

1 pnt = geen hoge bedekking veenmossen

1 pnt = geen dominantie van Knolrus (*Juncus bulbosus*) en/of Pijpenstrootje (*Molinia caerulea*)

C. *Landschappelijke setting:*

1 pnt = droogvallende oevers aanwezig en (vrijwel) boomvrij en struweelvrij

II Functie

a = 5,4 pnt, b = 3 pnt, c = 2, 1,0 pnt

A. *Water*

1 pnt = waterkwaliteit binnen optimale traject volgens profiel, wat betreft voedselrijkdom en zuurgraad; Indicatoren hiervoor zijn:

- KRW-maatlat sieraalgen goed
- KRW-maatlat macrofauna goed
- Fysisch-chemisch metingen (of KRW-maatlat)

B. *Lucht*

1 pnt = N-norm niet overschreden; KDW = 571 mol N/ha/jr

C. *Bodem: niet gebruikt*

D. *Processen*

1 pnt = hydrologie functioneert op natuurlijke wijze (geen kunstmatige invloed op kwel en infiltratie)

E. *Connectiviteit/Oppervlakte*

1 pnt = clusters van vennen in het gebied aanwezig OF oppervlakte van één ven van het type groter dan 5 ha

F. *Rust/Voedsel:*

1 pnt = geschikt als broedgebied voor venvogels (indicator: aanwezigheid dodaars)

Score

149   Meinweg   1+1+1 a   ?+0+1+1+1 b   A

Toelichting

Er is geen hoge bedekking veenmossen (I.B) en geen dominantie knolrus of pijpenstrootje (I.B). De oevers vallen droog en zijn boomvrij (I.C). De hydrologie functioneert op natuurlijke wijze (II.D) en er

zijn clusters van vennen aanwezig (II.E). In het ven broedt dodaars (II.F). De waterkwaliteit is niet bekend, maar dit heeft geen effect op de eindscore voor de behoudsstatus (als structuur een “a” krijgt, is de behoudsstatus altijd “A”) .

6410 Blauwgraslanden

Representativiteit

A. Flora

1 pnt = Ten minste drie kenmerkende blauwgraslandplanten uit de typische E/K-soorten aanwezig (*Carex hostiana*, *Carex pulicaris*, *Cirsium dissectum*, *Valeriana dioica*)

1 pnt = zeer zeldzame typische E/K-soort (*Carex buxbaumii*, *Viola persicifolia*, *Carum verticillatum*) of zeer zeldzame kensoort (*Selinum carvifolia*) aanwezig

B. Vegetatie

1 pnt = basenindicerende vegetatie (subassociatie *Cirsio dissecti-Molinietum parnassietosum*) aanwezig

C. Fauna

1 pnt = Aanwezigheid van typische K-soorten dagvlinders (Zilveren maan, Moerasparelmoervlinder) of (ernstig) bedreigde soorten dagvlinders (Gentiaanblauwtje, Pimpernelblauwtjes)

Score

A = 4,3 pnt, B = 2 pnt, C = 1,0 pnt

149   Meinweg   0+0+0+0   C

Toelichting

Er zijn geen bijzondere soorten, geen basenindicerende vegetaties en geen bijzondere dagvlinders aanwezig.

Behoudsstatus

I Structuur

a = 5,4 pnt, b = 3,2 pnt, c = 1,0 pnt

A. Structuurbepalende soorten: niet gebruikt

B. Inwendige structuur

1 pnt = blauwgrasland/veldrusschraalland over groot deel van oppervlakte soortenrijk, zonder faciësvorming

C. Landschappelijke setting

1 pnt = in contact met vlakdekkende verlandingsgemeenschappen *Phragmitetea* en *Parvocaricetea*

1 pnt = in contact met zachtwatergemeenschappen *Littorelletea* (m.n. *Hydrocotylo-Baldellion*)

1 pnt = in contact met heischraal grasland *Nardo-Galion*

1 pnt = in contact met dotterbloemhooiland *Calthion*

D. Fauna: niet gebruikt (zie representativiteit)

II Functie

a = 3 pnt, b = 2,1 pnt, c = 0 pnt

A. Water

1 pnt = buffering door voldoende toestroom basenrijk grondwater of overstroming, of via leem in de bodem (indicatoren: basenindicerende vaatplanten en mossen)

B. Lucht

1 pnt = N-norm niet overschreden; KDW = 1100 mol N/ha/jr

C. Bodem: niet gebruikt

D. Processen: niet gebruikt

E. Connectiviteit

1 pnt = groot gebied van schrale hooilanden > 10 ha

F. Rust/voedsel: niet gebruikt

Score

149   Meinweg   0+0+0+0+1 c   1+1+0 b   C

Toelichting

Er lijkt sprake te zijn van faciësvorming met veldrus (I.B) en er zijn alleen contactvegetaties met het *Calthion* (I.C). Er is voldoende kwel (II.A), de KDW wordt net niet overschreden (1071 mol/ha), maar het behoort niet tot een groot schraallandcomplex.

Met een score c voor structuur en b voor functie hangt de behoudsstatus af van of het herstel eenvoudig is (B) of mogelijk zonder buitensporige inspanningen of moeilijk of onmogelijk (C). Het is de vraag of hier sprake is van degradatie en dus van de noodzaak tot herstel. Blauwgrasland is extreem zeldzaam in Limburg - het gaat meestal om *Calthion* - waarschijnlijk is er nooit veel meer potentie geweest dan dit. Herstel zou dan ook niet "eenvoudig" zijn, dat levert een score C voor behoudsstatus, met die notie dat een hogere score voor behoudsstatus ook niet nagestreefd wordt.

[H9160 Eiken-haagbeukenbossen](#)

H9160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)

(pag. 171-174 van Janssen et al. 2014)

[Representativiteit](#)

A. Flora

1 pnt = tenminste twee K-soorten of RL-diagnostische soorten vaatplanten van het *Carpinion* aanwezig: *Campanula trachelium* (K), *Carex pallescens* (KW-7), *Gagea spathacea* (K), *Hieracium murorum* (KW-6), *Hypericum pulchrum* (BE-10), *Neottia ovata* (KW-7), *Paris quadrifolia* (K), *Phyteuma spicatum ssp. nigrum* (BE-10, K), *Potentilla sterilis* (KW-6, K), *Ranunculus auricomus* (KW-7), *Sanicula europaea* (KW-6, K), *Viola reichenbachiana* (K)

1 pnt = tenminste vier vaatplanten uit voorgaande lijst aanwezig

1 pnt = tenminste één bijzondere diagnostische struik- of boomsoort: *Crataegus laevigata* (KW-7), *Daphne mezereum* (GE-1, K), *Tilia cordata* (K)

B. Vegetatie

1 pnt = op associatieniveau ontwikkelde mantelgemeenschap aanwezig met tenminste twee kensoorten van *Pruno-Rubion radulae* of hierondervallende kwalificerende associaties: *Rubus elegantispinosus* (zz), *Rubus geniculatus* (a), *Rubus raduloides* (zz), *Rubus rudis* (z), *Rubus vestitus* (z), *Rubus winteri* (z).

C. Fauna

- 1 pnt = zekere broedgevallen van tenminste twee diagnostische diersoorten: Appelvink (Cb),
Nachttegaal (KW-7), Wielewaal (KW-7)
- 1 pnt = duurzame populatie van Kleine ijsvogelvinder (BE-14)

Score

A = 6,5 pnt, B = 4,3 pnt, C = 2,1,0 pnt

142 Sint Jansberg   0+0+0+0(?) + 0(?) + 0   C

Toelichting

Alleen bleke zegge is aanwezig uit het rijtje van de genoemde planten soorten (A). Het is niet geheel zeker dat er geen bijzondere bramen aanwezig zijn (B) en of er broedgevallen zijn van tenminste twee diagnostische vogelsoorten (C). Dit maakt echter niet uit voor de eindscore, omdat dit maximaal 2 punten oplevert en dus ook een score C.

Behoudsstatus

(criteria moeten gelden voor tenminste 75% van de oppervlakte van het type)

I Structuur

a = 10, 9,8 pnt, b = 7,6,5,4 pnt, c = 3,2,1,0 pnt

A. Structuurbepalende soorten

- 1 pnt = exoten (*Picea*, *Populus canadensis* e.d.) nergens opstandsgewijs aanwezig in mozaïek met habitatype
- 1 pnt = boomsoorten met goedverterend bladstrooisel (*Fraxinus*, *Acer*, *Carpinus*, *Alnus* e.d.) vormen > 50% van het kronendak

B. Inwendige structuur

- 1 pnt = dik (>30 cm) liggend natuurlijk dood hout aanwezig verspreid door habitat
- 1 pnt = dominante bomen (in hoogste boomlaag) deels in natuurlijke aftakelingsfase verspreid door habitat
- 1 pnt = bosstructuur (dikte en hoogte van bomen, samenstelling kronendak) niet uniform; niet uitsluitend hakhout of spaartelgenbos (voormalig hakhout)
- 1 pnt = geen vlakvormende dominantie van Zwarte braam (*Rubus fruticosus* agg. = *Rubus* sectie *Rubus*) of Klimop (*Hedera helix*) verspreid door het bos

C. Landschappelijke setting

- 1 pnt = in mozaïek of gezoneerd met nattere bossen behorend tot H91E0
- 1 pnt = in mozaïek of gezoneerd met drogere bossen behorend tot H9110 of H9120

D. Fauna

- 1 pnt = duurzame populaties van tenminste twee typische soorten holenbroeders: Boomklever (*Sitta europaea ssp. caesia*), Bosuil (*Strix aluco ssp. aluco*), Matkop (*Parus montanus ssp. rhenanus*), Zwarte specht (*Dryocopus martius ssp. martius*)

II Functie

Subtype A: a = 3 pnt, b = 2 pnt, c = 1,0 pnt

A. Water (subtype A)

- 1 pnt = bos grotendeels niet verdroogd, GVG 15-60 cm, GLG 80-150 cm – mv

B. Lucht (subtype A en B)

- 1 pnt = N-norm niet overschreden; KDW = 1429 mol N/ha/jr

C. Bodem (subtype A en B)

1 pnt = natuurlijk reliëf nog goeddeels intact (bos grotendeels niet gerabatteerd of vergraven)

D. Processen: niet gebruikt

E. Connectiviteit/Oppervlakte : niet gebruikt

F. Rust/Voedsel : niet gebruikt

Score

142 Sint Jansberg   1+0+0+0+1+1+1+1+1 b   0+0+1 c   B

Toelichting

Er zijn geen exoten aanwezig in mozaïek met het habitattypen, maar haagbeuk en els zijn niet op meer dan driekwart van het oppervlak dominant (I.A). De hoeveelheid staand en liggend dood hout is waarschijnlijk niet voldoende op tenminste driekwart van het oppervlak, maar de bosstructuur is niet-uniform en er is geen sprake van braam- of klimopdominantie (I.B). Er zijn overgangen naar zowel nattere bossen (H91E0) als drogere bossen (H9120) (I.C) en alle vier de holenbroeders zijn aanwezig (I.D).

Verdroging is niet voldoende bestreden (II.A), de KDW wordt overschreden (II.B), maar het natuurlijk reliëf is nog goeddeels intact (II.C).

Met een score b voor structuur en c voor functie hangt de behoudsstatus af van of het herstel eenvoudig is of mogelijk zonder buitensporige inspanningen (B) of moeilijk of onmogelijk (C). De inschatting is dat herstel/verbetering van de kwaliteit (bijvoorbeeld op gebied van dood hout) eenvoudig is.

[91D0 Hoogveenbossen](#)

(pag. 178-181 van Janssen et al. 2014)

[Representativiteit](#)

A. Flora

1 pnt = typische K-soort *Sphagnum russowii* (RL TNB-2) aanwezig

1 pnt = (zeer) zeldzame soorten aanwezig: *Vaccinium uliginosum*, *Sphagnum girgensohnii* (RL GE-1, *Sphagnum angustifolium* (RL GE-1), *Sphagnum rubellum* (RL BE-10), *Sphagnum capillifolium* (RL KW-6)

B. Vegetatie: niet gebruikt

C. Fauna: niet gebruikt

Score

A = 3 pnt, B = 2 pnt, C = 1, 0 pnt

30   Dwingelderveld   0+0   C

Toelichting

Er zijn geen bijzondere soorten aanwezig.

[Behoudsstatus](#)

(criteria moeten gelden voor tenminste 75% van de oppervlakte van het type)

I Structuur

a = 3 pnt, b = 2 pnt, c = 1,0 pnt

A. Structuurbepalende soorten: niet gehanteerd; Berk per definitie dominant

B. Inwendige structuur

1 pnt = veenmossen overal dominant aanwezig

1 pnt = verspreid dode bomen aanwezig

C. Landschappelijke setting

1 pnt = type in gradiënt met eerdere verlandingsvegetaties (struweel)

D. Fauna: niet gebruikt

II Functie

a = 3 pnt, b = 2 pnt, c = 1,0 pnt

A. Water

1 pnt = niet verdroogd; indicatie: geen vlaksgewijze dominantie van braam (*Rubus*) of Pijpenstrootje (*Molinia*)

B. Lucht

1 pnt = N-norm niet overschreden; KDW = 1786 mol N/ha/jr

C. Bodem: niet gebruikt

D. Processen: niet gebruikt

E. Connectiviteit/Oppervlakte

1 pnt = aaneengesloten oppervlakte aanwezig van tenminste 25 ha (MSA Koop & Van der Werf)

F. Rust/Voedsel: niet gebruikt

Score

30	Dwingelderveld	0+1+0 c	0+1+0 c	C
----	----------------	---------	---------	---

Toelichting

Veenmossen zijn niet overal dominant (I.A), ook is niet op minimaal driekwart van het oppervlak een gradiënt met struweel aanwezig (I.C), wel zijn verspreid dode bomen aanwezig (I.B). In het noordwesten en zuidwesten zijn tekenen van verdroging (RG-Pijpenstrootje) (II.A), de KDW wordt niet overschreden (II.B) en het oppervlak is klein (1,14 ha).

Bijlage: Samenvatting

nr	gebiedsnaam	gebiedscode	habitattype	naam	COVER _HA	DATA QUALITY	REPRESENT ATIVITY	RELATIVE SURFACE	CONSERVA TION	GLOBAL
30	Dwingelderveld	NL3000070	H3110	Zeer zwakgebufferde vennen	1,24	G	B	B	B	B
30	Dwingelderveld	NL3000070	H91D0*	Hoogveenbossen	1,14	G	C	C	C	C
142	Sint Jansberg	NL3004004	H9160	Eiken-haagbeukenbossen	1,24	G	B	C	B	C
149	Meinweg	NL2000008	H3130	Zwakgebufferde vennen	1,01	G	B	C	A	B
149	Meinweg	NL2000008	H6410	Blauwgraslanden	0,2	G	C	C	C	C